

Titulació	Tipus	Curs
Filosofies de la Cura	OB	1

Professor/a de contacte

Nom: Andrea Lorena Soto Calderon

Correu electrònic: andrea.soto@uab.cat

Equip docent

Andrea Lorena Soto Calderon

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

Comprendre el lloc que ocupa la percepció sensible a la formació de l'experiència. Analitzar com les arts no nom

Resultats d'aprenentatge

1. CA16 (Competència) [pendent traducció a ca] Demostrar capacidad para el trabajo autónomo, el autoanálisis y la autocritica en el contexto de los debates sobre las prácticas artísticas vanguardistas
2. KA22 (Coneixement) [pendent traducció a ca] Identificar la representación de la problemática del cuidado a través del análisis de obras de arte
3. KA23 (Coneixement) [pendent traducció a ca] Explicar la utilidad del concepto de cuidado educativo en las prácticas artísticas, para solventar conflictos y reducir discriminaciones

4. KA24 (Coneixement) [pendent traducció a ca] Analizar la función de la filosofía como forma de vida y de autotransformación en el contexto de la ética y la estética del cuidado
5. SA24 (Habilitat) [pendent traducció a ca] Investigar las prácticas artísticas contemporáneas que tienen un carácter inclusivo y socialmente implicado desde la perspectiva de la ética del cuidado
6. SA25 (Habilitat) [pendent traducció a ca] Evaluar el impacto social de la educación artística en el contexto de la estética aplicada y la filosofía de la educación
7. SA26 (Habilitat) [pendent traducció a ca] Evaluar críticamente el origen y la fiabilidad de las fuentes documentales específicas de la filosofía de la educación, la estética aplicada y la biopolítica
8. SA27 (Habilitat) [pendent traducció a ca] Comunicar las conclusiones teóricas y las propuestas prácticas de forma clara, ordenada, sintética y argumentada a partir de la experiencia con las herramientas virtuales de enseñanza y difusión
9. SA28 (Habilitat) [pendent traducció a ca] Aplicar las metodologías de aprendizaje colaborativo para relacionar la práctica artística contemporánea con las teorías filosóficas del cuidado

Continguts

A més de l'Ètica de la Cura, es pot parlar d'una Estètica de la Cura que defensa la tesi que les arts no només són formes de coneixement de la realitat, sinó que són un instrument per actuar sobre la realitat.

L'assignatura compta amb dues parts diferenciades però complementàries:

A la primera part s'estudien, per una banda, les múltiples formes de representació de la problemàtica de la cura en els mitjans artístics variats. D'altra banda, s'estudien les formes d'agència sobre els problemes de cura que desenvolupen les pràctiques artístiques performatives.

A la segona part, s'estudia l'èthos de la cura des d'una perspectiva teòric-pràctic prenent com a referència casos concrets clàssics i contemporanis que remetin a experiències individuals i col·lectives actuals.

- L'èthos de la cura.
- Orientacions crítico-propositives contemporànies multidisciplinàries.
- L'èthos del poder en la seva orientació pràctica.

Continguts

L'assignatura s'organitzarà a partir de tres blocs de problemàtiques:

Bloc 1

El gir afectiu

Al primer bloc d'aquesta assignatura realitzarem un desenvolupament conceptual de la filosofia de la cura en relació a l'estètica, explorant nocions com les de dany i pràctiques de cura, prestant especial atenció als complexos mecanismes des dels quals es forma l'experiència, per això, analitzarem algunes de les principals aportacions al debat que fa l'anomenat gir afectiu. Tot i això, l'exploració aquí es dirigeix cap a les dimensions conceptuals de la cura que informen activitats i pràctiques de cura específiques. Com afirma Yuriko Saito, "mentre que la rellevància de les consideracions ètiques pot ser evident en la cura de la gent gran, l'atenció infantil i l'atenció mèdica, la rellevància estètica de la cura pot no ser tan òbvia" (Saito, 2022), però, aquestes consideracions estan profundament arrelades en la gestió de la nostra vida quotidiana i poden definir la manera com ens relacionem amb els altres éssers humans, la natura o el món artefactual. Els éssers humans som criatures estètiques, la nostra relació amb el món es fa a través de la percepció i la sensibilitat.

De la mateixa manera, Boris Groys sosté que "vivim en una cultura que tendeix a tematitzar els cossos de desig i a ignorar els cossos de la cura", una societat on tenir cura dels altres i d'un mateix és considerat un

treball improductiu i, tanmateix, és el més important i necessari (Groys, 2022). Per tant, ens centrarem en una anàlisi conceptual i de pràctiques artístiques on podem comprendre el lloc que ocupa l'estètica en una filosofia de la cura.

Textos

Yuriko Saito, *Aesthetics of Care : Practice in Everyday Life*, Trade Paperback, 2022 [fragments seleccionats].

Boris Groys, *Filosofia del cuidado*, Caixa Negra, Buenos Aires, 2022[fragments seleccionats].

Fabienne Brugère, *La ética del cuidado*, Metales Pesados, Santiago de Chile, 2022[fragments seleccionats].

Adriana Cavarero, *Inclinacions. Crítica a la rectitud*, Fragmenta, Barcelona, 2022, [fragments seleccionats]

Sara Ahmed, *La política cultural de les emociones*. México D.F: Universidad Nacional Autónoma de México. Programa Universitario de Estudios de Género, 2015 [fragments seleccionats]

Ali Lara, Giazú Enciso, "The Affective Turn". *Athenea Digital. Revista de pensament i investigació social*, 13(3), 101.doi: <https://doi.org/10.5565/revl>, 2013.

Bloc 2

Art i vida

El concepte de cura ha redefinit en múltiples disciplines els límits entre els nostres cossos, les estructures col·lectives i els nostres entorns. En aquest eix temàtic voldríem examinar com el treball de cura és central en les pràctiques artístiques actuals, desplaçant la comprensió monumental de l'art cap a una centrada en les experiències, en les aliances íntimes entre l'entorn construït i les pràctiques materials, socials i culturals. Especialment, l'interès per desenvolupar noves formes de cura, en la intersecció entre espai, subjectivitat i interdependència.

Textos

Suely Rolnik, ¿El arte cura? Quaderns portàtils, MACBA, 2001.

Déborah Danowski; Eduardo Viveiros de Castro, "Is There Any World to Menja?", Revista e-flux, núm 65, maig 2015.

Jaime Vindel, *Estética fósil. Imaginarios de la energía de la crisis ecosocial*, Arcàdia, Barcelona, 2020 [fragments seleccionats].

VV.AA, *La condición postnatural. Glosario de ecologías para otros mundos posibles*, Cthulhu Books, 2024, [fragments seleccionats].

Eyal Weizman, *Arquitectura forense: violencia en el umbral de la detectabilidad*, Bartlebooth, 2020 [fragments seleccionats].

Bloc 3

El ethos de la cura

Iliana Fokianaki afirma que és evident que on havia estat de benestar aquest model ha estat desmantellat: cura de la salut especialment dels més desposseïts i desocupats, cures de la salut física i mental, especialment aquells que estan capacitats d'una manera diferent, ancians, víctimes d'abús domèstic i a un nivell més conceptual, latència brindada a la justícia social, a les aliances justícia social, aliances interseccionals i justícia ambiental. Fa tant de temps que priven de cures i d'atenció als ciutadans, no obstant les noves formes de producció, capitalitzen la noció individualista de cures, àmpliament promogut com a "autocura" a través d'una indústria amb milers de milions en ingressos.

No obstant això, en realitat, cada cop estan menys interessats en el benestar dels cossos que estan fora de l'àmbit immediat de la seva família, classe, lloc de treball, ciutat, país i continent. Les persones cada vegada

són més carregades amb la responsabilitat individual per a la seva pròpia cura, ja que la cura ha perdut el seu caràcter com un dret humà i s'ha convertit en un servei pagat. A través d'una total indiferència per la política i ètica de la cura, les formes de poder contemporani clarament desitgen desterrar els béns comuns de consciència col·lectiva. Alhora que s'aniquilen totes les possibilitats perquè les persones es reuneixin, debatin, organitzin per resistir aquestes narratives que no són només producció de discurs sinó de formes de vida.

Textos

iLiana Fokianaki, "The Bureau of Care: Introductory Notes on care-less i Care-full", Revista e-flux, núm 113, novembre 2020.

iLiana Fokianaki, "A Bureau for Self-Care: Interdependence versus Individualism", Revista e-flux, núm 119, juny 2021.

Chus Martinez, "The Octopus in Love", Revista e-flux, núm 55, May, 2014.

Juan Martín Prada, "Capitalismo afectivo?" Revista EXIT Book, núm. 15, 2011.

Judith Butler; Athena Athanasiou, Desposesión. Lo performativo en lo político, Paidós, Barcelona, 2022 [fragments seleccionats].

Simon O'sullivan, "Aesthetics of affect thinking art beyond representation", Revista Angelaki, Journal of theoretical humanities, Vo. 6, núm. 3, desembre 2001.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
Orientacions, tutories en microgrups i individuals	20	0,8	
Visita a exposicions, esdeveniments artístics, proves, contribució als debat al fòrum	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Lectures individuals i en grup, elaboració de mapes conceptuals i evolutius	100	4	

La metodologia utilitzada serà fonamentalment de lectura, anàlisi i interpretació de textos, així com també de discussions i intercanvis en què poder pensar a través de les pràctiques artístiques.

L'abast de la reflexió no cerca ser descriptiu o explicatiu, sinó aplicable. Per tant, es tracta de treballar un desenvolupament de les habilitats que permetin abordar problemàtiques actuals des d'un pensament situat, ja sigui, analitzar casos, material audiovisual o un altre. El procés de treball serà, en definitiva, una temptativa, un assaig de pensament compartit. Per això la investigació es desenvoluparà en un doble context: des de l'anàlisi de textos i des d'una investigació material.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig escrita	33%	3	0,12	CA16, KA22, KA23, SA27
assaig visual	34%	4	0,16	KA23, KA24, SA24, SA25
Podcast	33%	3	0,12	SA25, SA26, SA27, SA28

Aquesta assignatura es podrà aprovar només seguint l'avaluació continuada.

Avaluació Contínua, consistirà en:

- a) Una presentació en format d'assaig visual en què s'analitzi el gir afectiu, d'acord amb el marc teòric treballat a
- b) La realització d'un àudio de 8 minuts, com si fos un podcast per a un programa de ràdio, on s'analitzarà una o
- c) La realització d'un assaig escrit en què es desenvoluparà una crítica propositiva al voltant de l'ethos de la cura

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) en cap de les fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una manca d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions més grans en casos de gravetat.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Bibliografia

Yuriko Saito, *Aesthetics of Care : Practice in Everyday Life*, Trade Paperback, 2022 [fragmentos seleccionados].

Boris Groys, *Filosofía del cuidado*, Caja Negra, Buenos Aires, 2022[fragmentos seleccionados].

Fabienne Brugère, *La ética del cuidado*, Metales Pesados, Santiago de Chile, 2022[fragmentos seleccionados].

Adriana Cavarero, *Inclinaciones. Crítica a la rectitud*, Fragmenta, Barcelona, 2022, [fragmentos seleccionados]

Sara Ahmed, *La política cultural de las emociones*. Mexico D.F: Universidad Nacional Autónoma de México. Programa Universitario de Estudios de Género, 2015 [fragmentos seleccionados]

Alí Lara, Giazú Enciso, "The Affective Turn". *Athenea Digital. Revista de pensamiento e investigación social*, 13(3), 101.doi: <https://doi.org/10.5565/rev/>, 2013.

Suely Rolnik, *¿El arte cura?* Quaderns portàtils, MACBA, 2001.

Déborah Danowski; Eduardo Viveiros de Castro, "Is There Any World to Come?", *Revista e-flux*, núm 65, mayo 2015.

Jaime Vindel, *Estética fósil. Imaginarios de la energía y crisis ecosocial*, Arcadia, Barcelona, 2020 [fragmentos seleccionados].

VV.AA, *La condición postnatural. Glosario de ecologías para otros mundos posibles*, Cthulhu Books, 2024, [fragmentos seleccionados].

Eyal Weizman, *Arquitectura forense: violencia en el umbral de detectabilidad*, Bartlebooth, 2020 [fragmentos seleccionados].

iLiana Fokianaki, "The Bureau of Care: Introductory Notes on the Care-less and Care-full", *Revista e-flux*, núm 113, noviembre2020.

iLiana Fokianaki, "A Bureau for Self-Care: Interdependence versus Individualism", *Revista e-flux*, núm 119, junio 2021.

Chus Martinez , "The Octopus in Love", *Revista e-flux*, núm 55, Mayo, 2014.

Juan Martín Prada, "¿Capitalismo afectivo?" *Revista EXIT Book*, núm. 15, 2011.

Judith Butler; Athena Athanasiou, *Desposesión. Lo performativo en lo político*, Paidós, Barcelona, 2022 [fragmentos seleccionados].

Simon O'sullivan, "The Aesthetics of affect thinking art beyond representation", *Revista Angelaki, Journal of theoretical humanities*, Vo. 6, núm. 3, diciembre 2001.

Durant el desenvolupament de l'assignatura s'aniran lliurant referències de bibliografia recomanada

Programari

En aquesta assignatura no s'usa cap programa informàtic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura